

Meetnet Urbane Soorten (MUS)

Nieuwsbrief mei 2016

Het nationale stadsvogelmeetnet MUS is in 2007 opgezet door Sovon Vogelonderzoek Nederland en Vogelbescherming Nederland om de aantalsontwikkeling en verspreiding van broedvogels in bebouwde gebieden goed in beeld te brengen: stad, dorp, industrie, sportvelden, parken etc. Vanaf 2014 maakt MUS deel uit van het Netwerk Ecologische Monitoring en wordt het gefinancierd door het Ministerie van Economische Zaken. De resultaten vormen ook een indicator voor de milieukwaliteit van onze directe woonomgeving.

Tweede telperiode 15 mei-15 juni!

Beste MUS-teller

De eerste telling zit er op. Al 550 tellingen zijn ingevoerd en dat zijn er iets meer dan vorig jaar rond deze tijd. April was koud, vooral de tweede helft, maar gelukkig zijn de meeste MUS-tellers wel op pad gegaan. In de deze nieuwsbrief de eerste resultaten en een vooruitblik op de komende telperiode.

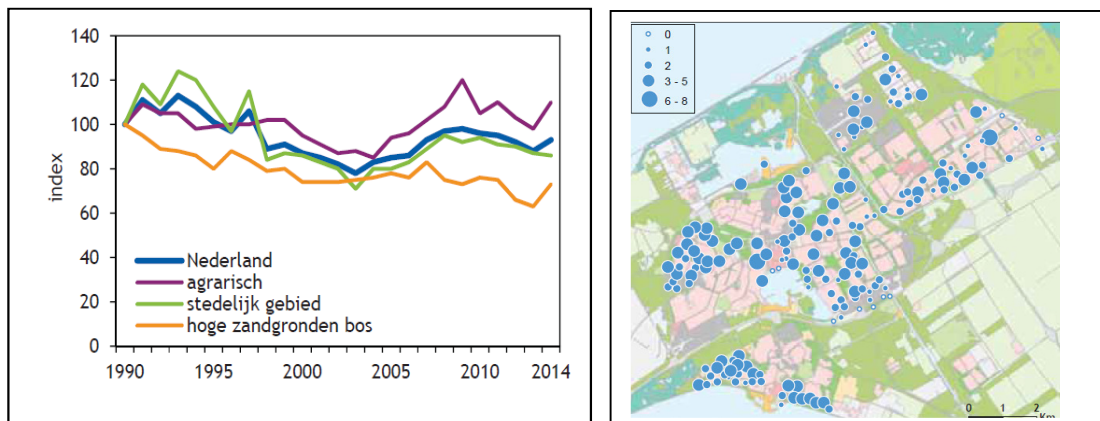
Resultaten

Tijdens de eerste telling zijn er 117.000 vogels doorgegeven verdeeld over 144 soorten. Bijzonderheden waren een Kwak, Waterral, Senegalpapegaai, Rouwkwikstaart en Wielewaal. Bijna 1.000 zoogdieren zijn gezien met Konijn, Kat, Haas en Eekhoorn als meest geteld.

Houtduif

De Houtduif is met 10.700 ex na Kauw en Merel het meest geteld. Er zal heel wat moeten gebeuren voordat de Houtduif dé Nederlandse Vogel wordt. In de ogen van de meeste Nederlanders zijn Houtduiven groot, schijten ze op de auto, zingen ze in alle vroegte... geen zaken om populair te worden bij het grote publiek. De Houtduif behoort echter wel tot de algemeenste vogelsoorten in ons land. Lees meer over de soort in het Broedvogelrapport 2014 vanaf pagina 74.

https://www.sovon.nl/sites/default/files/doc/Rap_2016-04_Broedvogelrapport-2014-LR.pdf De hoogste aantallen vinden we in Hoog-Nederland, 50% hoger dan in Laag. De soort heeft jaarlijks meerdere broedsels (in maart-oktober) maar de meeste jongen vliegen succesvol uit in de nazomer.

Figuur 1. Links trend van de Houtduif. Stedelijk gebied MUS vanaf 2007 (trend: lichte afname), daarvoor BMP (minder betrouwbaar). Rechts gemiddeld aantal per MUS-telpunt in Almere.

Eerste indruk van een aantal soorten

Om een voorlopige indicatie te krijgen van de ingevoerde resultaten heb ik de gemiddelde aantallen per postcodegebied berekend van de eerste ronde voor 2015 en 2016 (tabel 1). Bij de ene soort zien we een lichte afname en bij de andere een toename zoals de Grauwe Gans. Houtduif en Stadsduif zijn stabiel. Wintergevoelige soorten als Winterkoning en Roodborst zijn toegenomen resp. stabiel, maar Pimpel- en Koolmees zijn in lagere aantallen vastgesteld als in 2015. Van de laatste twee soorten is ook e.e.a. uitgewerkt in het broedvogelrapport 2014 vanaf pag. 88. De afname van de Merel

lijkt zich door te zetten terwijl de Zanglijster een opleving laat zien. Huismus en Spreeuw zijn in iets lagere aantallen doorgegeven. 2014 was een reproductief jaar voor de Spreeuw en dat leek zijn uitwerking te hebben op de aantallen in 2015 (toename); in 2015 zijn juist minder jongen uitgevlogen en het lijkt dat we dat ook zien bij de getelde aantallen in 2016. Opvallend zijn de lagere aantallen bij Turkse Tortel en Groenling. Met name de tweede wordt in verband gebracht met de ziekte Het Geel maar of dat hier de oorzaak is van de afname blijft met deze voorlopige resultaten natuurlijk gissen. Overigens zien we graag dat dode vogels worden doorgegeven. Lees er meer over op <https://www.sovon.nl/nl/actueel/nieuws/doodoorzaken-groenlingen>

De komende telling

De telperiode begint op zondag 15 mei. In het komende weekend gaan we ook een opvallende weersomslag beleven. Van de tropische temperaturen van nu gaan we naar 7 graden in de nacht en ochtend en 12 graden Celsius overdag. Waarschijnlijk zal dit de zangactiviteit stimuleren want een periode met warm weer doet deze vaak afnemen. Ook is er kans op neerslag maar de voorspelde hoeveelheden zijn niet groot. De winterjas kan dus weer aan. Begin een half uur voor zonsopkomst en 15 mei is dat 5.10 uur en aan het eind van de telperiode op 15 juni is dat om 4.45 uur.

Tips voor de tellingen en invoer

MUS is een monitoringmeetnet en het is van belang dat tellers proberen hun eigen gebied zo lang mogelijk te blijven tellen en ook alle drie de tellingen. Doordat MUS eenvoudig van opzet is hopen we dat dit lukt. Als je door omstandigheden een jaar niet kunt tellen hoeft dat echter niet meteen een definitieve afmelding te betekenen. Het handigste is om de **tellingen te plannen** in je agenda. Ook een **medeteller** is handig als achtereenvolgende als je niet kunt. Op <https://www.sovon.nl/nl/MUS> staat alle informatie over MUS en ook een document met tips en trucs voor de telling en de invoer <https://www.sovon.nl/sites/default/files/doc/Tips%20voor%20telling%20en%20invoer%20MUS.pdf>

Andere activiteiten en informatie

Ik weet dat diverse MUS-tellers ook meedoen aan de www.tuintelling.nl. Je kunt er een weektelling doorgeven maar ook een 5 minutentelling zoals bij MUS. De Nationale Vogelweek is dit jaar van 14-22 mei en iedereen kan een excursie aanmelden. Een MUS-telling is een mogelijkheid waarmee je andere deelgenoot kunt maken van het tellen en stads- en dorpsvogels. Maar je kunt ook een excursie doen over vogels of in een ander gebied <http://www.vogelweek.nl/>. Er zijn **groene hesjes** beschikbaar met de opdruk 'Ik tel vogels voor Sovon'. Je kunt ze bestellen via info@sovon.nl onder vermelding van je naam, adres en woonplaats. Je kunt je aanmelden voor de maandelijkse digitale nieuwsbrief van Sovon via <http://www.sovon.nl/nieuwsbrief/subscribe>. Daarin naast nieuws over MUS ook veel informatie over andere telprojecten en vogelnieuws.

Meer informatie: op de MUS-pagina van Sovon <http://www.sovon.nl/nl/mus>

Ook op de Sovon-Facebook & Twitter staan regelmatig berichten over stadsvogels.

Vragen? Waarnemerscode of wachtwoord vergeten, neem dan gerust even contact op met

Jan Schoppers, Sovon Vogelonderzoek Nederland

024- 7 410 410, mus@sovon.nl

Veel plezier met de tellingen en laat me weten wat je boeit!

Jan Schoppers

Voor in je agenda: DRIE TELRONDES IN 2016

*Ochtendronde 1: periode **1-30 april** (eerste weekend 2 en 3 april)*

*Ochtendronde 2: periode **15 mei-15 juni** (eerste weekend 15 mei)*

(telpunten in omgekeerde volgorde tellen)

*Avondronde 3: periode **15 juni-15 juli***

De Ochtendrondes starten een half uur voor en eind tot twee uur na zonsopkomst en de Avondronde tussen 19.00 uur, bij voorkeur later beginnen, en zonsondergang

Tabel 1. Gemiddeld aantal per postcodegebied per soort in 2015 en 2016. De resultaten zijn voorlopig en nog niet gecorrigeerd op ontbrekende tellingen en extreem hoge aantallen. Ook een aantal quotes uit het opmerkingenveld zijn weergegeven.

	2015	2016		2015	2016
	1	1		1	1
Grauwe Gans	3,8	4,1	Zwartkop	2,3	2,2
Waterhoen	1,6	1,5	Tjiftjaf	5,6	5,6
Scholekster	1,3	1,4	Pimpelmees	7,5	6,9
Kievit	0,4	0,3	Koolmees	14,6	13,4
Stadsduif	5,4	5,4	Ekster	7,5	7,1
Houtduif	19,7	19,8	Kauw	22,6	21,5
Turkse Tortel	8,1	7,3	Boomklever	0,5	0,6
Winterkoning	5,6	6,0	Spreeuw	8,6	7,7
Roodborst	2,6	2,6	Huismus	13,1	12,6
Merel	21,2	20,4	Groenling	3,8	3,3
Zanglijster	2,0	2,2	Konijn	0,9	0,8

Na regen in de nacht prachtig vogel weer. Een nieuwe soort: de groene specht! We werden herhaaldelijk toe gelachen.

Bij telpunt 1: wilde eend inclusief moeder met 10 net uitgekomen pulletjes (even gauw de straat oversteken). Bij telpunt 3: ijsvogels bij broedholte. Bij telpunt 9: scholekster op dak winkelcentrum (heeft daar vorig jaar gebroed).

Prachtig telgebied, met plasjes, lege vlaktes en ruigtes. Veel zal in de komende maanden/jaren volgebouwd worden.

Een leuke MUS-ronde. Op één telpunt zwemmende bruine rat en ijsvogel, op een andere eekhoorn en eerste gierzwaluw van het jaar.

Op het eerste telpunt van de eerste telling van het nieuwe jaar meteen echte lentetaferelen: twee, zeer volhardende, parende roodborsten. Op een meter afstand, schaamteloos :-). Bij telpunt 8, naast een paartje wilde eenden met 5 jongen, een bijzonder paartje eendjes in de visvijver. Overduidelijk import maar niet eerder gezien hier, en op de vroege morgen moet je dan toch wel even in de ogen wrijven om te zien waar je nou naar kijkt... Thuis nagezocht: 2 mannetjes ringtaling uit Zuid-Amerika.

Telpunt 3 Nieuwe Markt, leuk Zwarte roodstaart luid roepend boven op dak van voormalige V&D-winkel. De slechtvalk zit op 4 eieren in de kerktoren; ik zag het mannetje erheen vliegen.

NB: niet één heggemus, boomklever, zwartkop. Terugfietsend naar huis na punt 12 hoorde ik ze wel, frustrerend! Maar such is life voor de teller.

Tussen punt 9 en punt 10; 6 huismussen in bruidsluier tegen gevel, voor mij nieuw daar.

Deze ochtend had ik wel geluk, want ik heb de sperwer die in het gebied leeft, van behoorlijk dichtbij gezien. Hij verraadde zich door een aantal keren 'kikikiki' te roepen. Toen ik op zoek ging, zag ik opeens een grijze vlek in een boom en ja, hij was het.

Koude ochtend met aan het begin temperaturen dicht tegen het vriespunt aan. De zang komt daarom maar moeizaam op gang. Tjiftjaf, Zwartkop en Winterkoning trekken zich in deze periode van het jaar maar weinig aan van lage temperaturen en zingen gewoon op volle geluidssterkte. Naarmate de parken in ons telgebied ouder worden zie je ook een lichte toename van boomkruiper en grote bonte specht.

Opvallend (en heel jammer) dat er deze keer geen enkele witte kwikstaart zat op de telpunten. Ook onderweg geen één tegen gekomen. Waar zijn ze?

Het was wat "kauwd".

Geen, behalve dat het wat fris was voor de tijd van het jaar. Mvg